

ZÁPISNICA ZO ZASADNUTIA RADY ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU

Estetika (bakalársky a magisterský stupeň štúdia) 4. 5. 2022, 9.00 hod.

Prítomní: prof. PhDr. Peter Michalovič, CSc. (hlavná zodpovedná osoba / garant, predseda Rady), prof. PhDr. Oliver Bakoš, CSc. (spolugarant), doc. PhDr. Michal Babiak, CSc. (spolugarant), doc. Mgr. Juraj Hamar, PhD. (spolugarant), doc. Mgr. Vladimír Marko, PhD. (spolugarant), doc. Mgr. art. Vladislava Fekete, ArtD. (zástupca zamestnávateľov), Bc. Kristína Žilinčárová (zástupkyňa študentov)

P

rogram zasadnutia:

1. Otvorenie zasadnutia
2. Prerokovanie výsledkov hodnotiacej správy Akreditačnej rady Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave
3. Schválenie úprav študijných programov
4. Záver zasadnutia

Zasadnutie Rady študijného programu estetika otvoril predseda rady prof. PhDr. Peter Michalovič, PhD., ktorý ju zvolal z dôvodu prerokovania výsledkov hodnotiacej správy Akreditačnej rady Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Každý člen rady študijného programu estetika (bakalársky a magisterský stupeň štúdia) sa oboznámil s výsledkami hodnotiacej správy a rada k jednotlivým bodom zaujala nasledovné stanovisko:

- a) *Študijný program má povahu tvorivej činnosti, vychádzajúcej zo základných predpokladov estetického myslenia a prežívania. Je koncipovaný súmerne s ohľadom na jednotlivé druhy umenia a estetického pohľadu na teóriu a históriu skúmanej témy/problematiky/oblasti. Nie som si istá, či sú všetky v rovnováhe a či sa významným etapám a zlomom v dejinách umenia (všeobecne) katedra venuje s patričným dôrazom na historické kontexty a najmä na jednotlivé presahy. Všetko so všetkým súvisí a teda aj v oblasti estetiky treba vidieť filozofické a historické prepojenia. Každá historická udalosť evokovala zmenu filozofického prístupu k svetu a každý filozofický smer priamo ovplyvňoval jednotlivé druhy umenia. Dúfam, že tieto kontexty zdôrazňujú na svojich prednáškach a seminároch samotní pedagógovia. Navrhujem zvýšiť nároky: a) na schopnosti študentov chápať a reflektovať kontinuitu vnímania umenia a jeho jednotlivých artefaktov; b) na hodnotenie jednotlivých etáp vo vývoji a kultúre spoločnosti; c) na analýzu príčin zmeny myslenia, ktoré sa stali podnetom pre transformáciu vnímania estetiky a kvality artefaktu. Program vnímam predovšetkým na úrovni estetického myslenia, vnímania a posudzovania umenia z hľadiska jeho prínosu a kvality. Opäť tu zdôrazňujem neprimerane nízke nároky vo vzdelávacom procese na úrovni základného a stredného školstva, ktoré by mala saturovať vysoká škola uplatňovaním vysokých nárokov na kvalitu vzdelávania.*

Rada študijného programu sa zhodla v tom, že je venovaná náležitá pozornosť všetkým významným etapám a zlomom v dejinách umenia (všeobecne) a že tieto zlomy nie sú interpretované a analyzované iba s dôrazom na historické kontexty. Tak napríklad v rámci predmetu Estetická teória 2 sa pozornosť okrem iného zameriava aj na rozdiel medzi estetikou totožnosti, ktorá preferuje tradíciu nad inováciou a je príznačná pre

predmoderné umelecké smery, a estetikou protikladu, ktorá preferuje moment inovácie pred momentom tradície. Okrem toho sa problém povahy zmeny, umeleckej revolúcie analyzuje aj v súvislosti so zrodom a zánikom historických štýlov v umení.

Súvislosť umenia s inými oblasťami kultúry, ako je veda a umenie, je zdôrazňovaná v rámci predmetov Estetická teória 3 a Estetická teória 4. Okrem toho je táto súvislosť predmetom detailných analýz v rámci predmetov Umenie a moderná doba a Umenie a postmoderná doba. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že vzťah medzi estetikou a filozofiou umenia, vedou a umením je v centre pozornosti počas celého trvania kurzov.

Čo sa týka pripomienky o údajne neprimerane nízkych nárokoch vo vzdelávacom procese na úrovni základného a stredného školstva, ktoré by mala saturať vysoká škola uplatňovaním vysokých nárokov na kvalitu vzdelávania, tak tú Rada študijného programu považuje za nepravdivú. Bakalársky a magisterský študijný program je postavený tak, že študent sa oboznámi s tými smermi estetického myslenia o umení, ktoré dominujú súčasným trendom a majú rozhodujúci vplyv na formovanie prístupu k umeniu, na tvorbu interpretačných rámcov a metód umenia, na pochopenie špecifickosti a funkcie umeleckých diel v kontexte kultúry. Toto zameranie podporuje aj publikačná aktivita členov katedry, niektoré ich publikácie sa dokonca používajú ako základná alebo doplnková študijná literatúra aj na iných školách na Slovensku, v Českej republike, Srbsku a Maďarsku, stačí uviesť publikácie ako *Úvod do štrukturalizmu a postštrukturalizmu, Znaky, obrazy a stíny slov, Rozprava o westerne, Úvod do estetiky bábkového divadla*, alebo kapitoly v dejinách slovenskej drámy, resp. literatúry (*Dejiny slovenskej drámy 20. storočia, Dejiny slovenskej literatúry III*), ktoré rešpektujú aj širšie duchovné kontexty a akcentujú spojitosť drámy a literatúry s ostatnými oblasťami umenia či kultúry ako celku.

- b) *Prijímacie konanie síce vychádza z predpokladov, že vo vzdelávacom procese sa v priebehu posledných rokov urobilo niekoľko reforiem, ale žiadne z nich nesmerovali k vyššej kvalite (týka sa to základných a stredných škôl), musí však zohľadňovať záujem o kultúru a umenie, ktoré sa odrazia v intelektu uchádzača.*

Čo sa týka prijímacieho konania, katedra vychádza z predpokladu, že každý študent, ktorý sa rozhodne študovať estetiku, prejavuje intenzívny záujem o jeden alebo viacero druhov umení, čo sa doteraz aj v drvivej väčšine prípadov potvrdilo. A keďže súčasná estetika je úzko prepojená s filozofiou a vedou, tak unifikované prijímacie pohovory, ktoré kladú dôraz na všeobecný rozhľad a logické myslenie, považuje Rada študijného programu za dostatočné a vyhovujúce.

- c) *Učítelia programu sú odborne mimoriadne spôsobilí - sú zárukou kvality, čo však neznamená, že nemôžu nároky na seba i študentov neustále zvyšovať. Celý vzdelávací proces má totiž stále svoje rezervy. Mám na mysli napríklad využitie archívu RTVS, ktorý uchováva stovky umeleckých programov, využitelných pri výučbe napr. dejín literatúry. Slovenská televízia (HRLDV) v rokoch 1967 – 1987 nakrúcala ročne okolo päťdesiat televíznych inscenácií, prevažne adaptácií literárnych diel svetových autorov, ktoré by sa dali premietat' (úryvky) na seminároch rovnako, ako prevzaté koncerty, alebo dokumenty z oblasti výtvarného umenia (ktoré sú rovnako v televíznych archívoch). Zaujímavá by bola aj intenzívnejšia spolupráca s Vysokou školou múzických umení (Filmovou a televíznou fakultou), kde by mohli študenti sledovať najlepšie diela svetovej kinematografie, ktoré sú predmetom štúdia a analýzy tamojších študentov, prípadne sa zúčastňovať na spoločných seminároch a sledovať aj našu umeleckú televíznu produkciu (uplynulých rokov).*

Čo sa týka spolupráce s inými inštitúciami, ktoré sa zaoberajú umením, tak v tomto prípade možno konštatovať, že katedra estetiky má výbornú spoluprácu s Filmovou a televíznou fakultou VŠMU a taktiež spoluprácu s VŠVU. Okrem toho má výbornú spoluprácu so Slovenským filmovým ústavom, s ktorým kooperuje pri príprave a realizácii Kabinetu filmu, ktorý sa zameriava na projekciu a interpretáciu kľúčových diel svetovej a domácej kinematografie. Keďže Kabinet filmu každý semester pripravuje výber iných filmov, študenti sa počas bakalárskeho a magisterského štúdia môžu oboznámiť so základnými filmami dejín filmu a okrem projekcie sú im poskytované aj študijné materiály. Spolupráca so Slovenským filmovým ústavom je viditeľná pri organizácii medzinárodných interdisciplinárnych konferencií, z ktorých zborníky sú využívané v pedagogickom procese. Výborná je aj spolupráca s divadelným ústavom, ktorého podujatia študenti navštevujú.

Keď ide o možnosť využitia archívu RTVS s televíznymi nahrávkami adaptácií literárnych diel, sme názoru, že základným predpokladom komunikácie s literárnym dielom je osobná skúsenosť čítaním; najrozličnejšie adaptácie (vrátane televíznych) sú už výrazným posunom k inej estetickému skúsenosti, čo môže byť východiskovým problémom pri špeciálnych témach, akými sú práve adaptácie umeleckých diel, no osvojovanie si literárneho diela na vysokej škole nemôže prebiehať formou využitia iného média, ktoré je vždy posunom, interpretáciou tvorcov v novom médiu a často aj ochudobnením, redukciami viacerých rovín, ktoré ponúka samotné literárne dielo.

- d) *Zdroje sú kvalitné, kvalifikačné predpoklady študenta závisia od ich výberu a seriózneho prístupu. Odporúčam motivovať študentov navštevovať Univerzitnú knižnicu, všetky kultúrne podujatia a ako som už uviedla, vyžadovať nielen vedomosti z dejín literatúry, ale prinútiť ich aj čítať. Treba študentov preprogramovať smerom k hodnotným prameňom - historickým, filozofickým, filmovým, hudobným aj literárnym a podľa možnosti ich odpútať od internetu, facebooku a hlúpej zábavy, ktorú produkujú naše komerčné televízie (žiaľ, často aj RTVS).*

Študenti sú počas celého štúdia nútení čítať výhradne pôvodnú literatúru a v procese interpretácie používať iba kvalitnú literatúru významných a uznávaných autorít v danom odbore. Kurzy, ktoré sa venujú dejinám a estetike literatúry či dejinám drámy sú založené na čítaní prameňovej literatúry, bez znalosti týchto prameňov študent nie je schopný absolvovať semináre a skúšky.

- e) *Pokúsiť sa motivovať vyučujúcich k vyššej náročnosti predmetov, aby viac odlišovali snaživých a ľahostajných študentov.*

Vedenie katedry neustále zvyšuje náročnosť predmetov, čo dokazuje aj zvyšujúca sa kvalita záverečných prác. Zlepšilo sa aj odlišovanie snaživých od ľahostajných študentov, pričom ako účinný nástroj sa ukázalo motivovanie snaživých študentov, ktorým je venovaná individuálna pozornosť. Pedagógovia ich napríklad motivujú k písaniu odborných textov, ktoré ak dosahujú publikačnú kvalitu, tak im pomáhajú uverejňovať tieto texty v odborných časopisoch. Taktiež ich pozývajú na vedecké konferencie a umelecké podujatia.

- f) *Nutná úprava 28 informačných listov - doplniť alebo opraviť klasifikačnú stupnicu.*

Táto pripomienka je opodstatnená a katedra estetiky zabezpečí odstránenie tohto nedostatku.

- g) *Potrebné doplniť aj uplatniteľnosť bakalárskeho programu.*

Aj táto pripomienka je opodstatnená a katedra estetiky zabezpečí odstránenie tohto nedostatku.

Zapísal: doc. PhDr. Michal Babiak, Mr.

prof. PhDr. Peter Michalovič, CSc.
(hlavná zodpovedná osoba / garant, predseda Rady)